

3. Utenriksøkonomi og disponibel realinntekt for Norge

Overskuddet på driftsbalansen overfor utlandet økte i 2010. Eksportoverskuddet i handelen med varer og tjenester ble noe redusert, men dette oppveies av en reduksjon i underskuddet på rente- og stønadsbalansen. Etter en nedgang i disponibel realinntekt i 2009, økte disponibel realinntekt med 4,2 prosent fra 2009 til 2010.

3.1. Driftsregnskapet

Norge hadde et overskudd på driftsbalansen overfor utlandet på 323 milliarder kroner i 2010 i følge foreløpige beregninger, se tabell 3.1. Dette er 11,2 milliarder kroner mer enn i 2009. Den samlede eksporten av varer og tjenester var på 1 051 milliarder kroner, mens samlet import var på 709 milliarder kroner. Dette ga et overskudd for handelen med varer og tjenester overfor utlandet på 342 milliarder kroner, en nedgang på 11 milliarder kroner fra året før. For rente- og stønadsbalansen er det foreløpig beregnet et underskudd på 19 milliarder kroner.

Høyere handelsoverskudd for varer

Varehandelen med utlandet ga et overskudd på 319 milliarder kroner i 2010, en liten økning fra 2009. Vareeksporten steg med 38 milliarder kroner og vareimporten med 34 milliarder kroner.

Eksportverdien økte mest for råolje og tradisjonelle varer, mens eksporten av nye skip gikk ned fra 2009 til 2010. Økt råoljepris med 28,9 prosent bidro til at eksportverdien av råolje og naturgass samlet var 19 milliarder kroner høyere i 2010 enn året før. Prisen på naturgass svekket seg med 13,9 prosent og trakk eksportverdien i motsatt retning. Eksportert volum av råolje gikk ned med 10 prosent, mens eksportvolumet

av naturgass gikk opp med 0,8 prosent. Til sammenliging økte eksportvolumet av tradisjonelle varer med 5 prosent samtidig som prisene i gjennomsnitt steg med 3,6 prosent. Eksportverdien for tradisjonelle varer var dermed vel 24 milliarder kroner høyere enn i 2009. Eksporten av metaller og fisk bidro mest til oppgangen for tradisjonelle varer, mens verkstedsproduktene maskiner og utstyr trakk eksporten i motsatt retning.

Verdien av vareimporten økte med 7,7 prosent. Det viktigste bidraget til dette er en økning i importvolumet på 9,9 prosent. Importvarene var i gjennomsnitt 2 prosent billigere i 2010 enn i 2009. Importverdien av tradisjonelle varer økte med 33 milliarder kroner og utgjorde hoveddelen av økningen i vareimporten. Metallimporten økte med 9 milliarder kroner og bidro mest til veksten i importverdien av tradisjonelle varer. Verdien av personbilimporten økte med 7 milliarder kroner som følge av en økning i importvolumet på 34,8 prosent.

Lavere overskudd i tjenestehandelen med utlandet

Overskuddet i tjenestehandelen med utlandet var på 23 milliarder kroner, 14 milliarder kroner mindre enn i 2009. Samlet tjenesteeksport var på 256 milliarder kroner, 4 milliarder kroner høyere enn i 2009.

Tabell 3.1. Driftsbalansen

	Milliarder kroner										Prosentvis endring fra 2009 til 2010		
	2009	2010	09.01	09.02	09.03	09.04	10.01	10.02	10.03	10.04	Verdi	Volum	Pris
Eksport	1 008,8	1 050,5	266,8	238,1	241,1	262,8	262,7	254,6	250,5	282,8	4,1	-1,3	5,5
Varer	756,6	794,1	208,2	172,8	179,7	195,9	203,6	192,5	184,6	213,4	5,0	-2,0	7,1
Tradisjonelle varer	278,1	302,5	69,2	65,5	69,5	74,0	72,5	73,1	75,6	81,3	8,8	5,0	3,6
Råolje og naturgass	465,1	483,7	134,1	104,1	107,8	119,1	127,3	117,6	107,4	131,4	4,0	-6,5	11,2
Skip, oljeplattformer og fly	13,4	7,9	4,9	3,3	2,4	2,8	3,8	1,7	1,6	0,7	-41,1	5,3	-44,1
Tjenester	252,1	256,4	58,5	65,3	61,4	66,9	59,1	62,1	65,8	69,4	1,7	0,8	0,9
Import	656,3	708,5	157,4	163,1	170,3	165,5	161,0	181,9	181,6	184,1	8,0	8,7	-0,7
Varer	440,8	474,7	109,9	108,2	107,6	115,2	109,1	121,8	117,0	126,8	7,7	9,9	-2,0
Tradisjonelle varer	409,1	442,0	104,4	100,5	100,7	103,6	101,4	112,5	108,3	119,8	8,0	8,4	-0,3
Råolje	4,6	6,7	0,5	0,7	1,8	1,6	0,9	2,1	2,4	1,2	45,7	21,1	20,3
Skip, oljeplattformer og fly	27,1	26,0	5,0	7,1	5,1	10,0	6,8	7,2	6,3	5,7	-4,0	28,7	-25,4
Tjenester	215,5	233,8	47,5	54,9	62,7	50,4	51,9	60,1	64,5	57,3	8,5	6,3	2,1
Vare- og tjenestebalansen	352,5	342,0	109,4	75,0	70,8	97,2	101,7	72,7	68,9	98,7	-3,0
Rente- og stønadsbalansen	-40,7	-19,0	-41,9	10,4	-4,0	-5,2	-13,0	-1,3	4,1	-8,8
Driftsbalansen	311,8	323,0	67,5	85,4	66,8	92,0	88,7	71,4	73,0	89,8	3,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

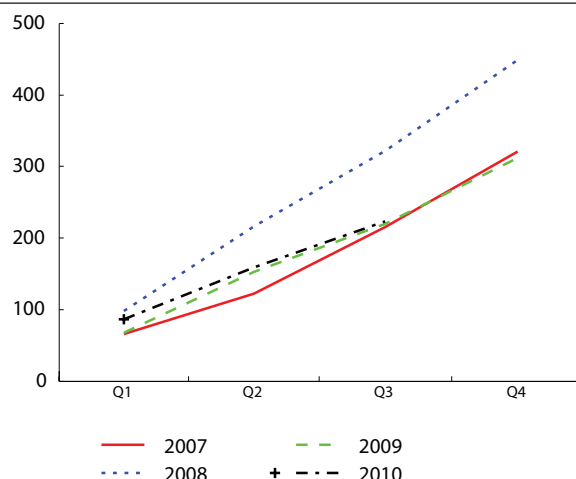
Fraktinntekter opptjent i utenriks sjøfart utgjorde med 73 milliarder kroner, 28,3 prosent av samlet tjenesteeksport, mens eksporten av finans- og forretningsmessige tjenester var på 71 milliarder kroner. Reisetrafikken, eller utlendingers forbruk i Norge, steg med 9,3 prosent, til 29 milliarder kroner, mens eksport av tjenester ellers gikk ned med 8,8 prosent til 23 milliarder kroner.

Samlet import av tjenester var på 234 milliarder kroner, 18 milliarder kroner høyere enn i 2009. Oppgangen skyldes både volum- og prisøkninger, henholdsvis på 6,3 og 2,1 prosent i gjennomsnitt. Import av reisetrafikk, som er nordmenns forbruk i utlandet, utgjorde med en verdi på 87 milliarder kroner den største gruppen av tjenesteimporten.

Underskudd på rente- og stønadsbalansen

På utenriksregnskapets rente- og stønadsbalanse registreres tre hovedkategorier av inntekter. Den første kategorien er lønn mottatt av nordmenn for arbeid utført i regi av utenlandske arbeidsgivere og lønn til utlendinger ansatt av norske arbeidsgivere. Eksempler på det siste er utenlandsk arbeidskraft som settes på korttidsoppdrag i Norge av norske bedrifter, og utenlandske sjøfolk om bord på norske skip. Den andre kategorien er løpende formuesinntekt i form av renter,

Figur 3.1. Akkumulert driftsbalanse, kvartalsvis. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

aksjeutbytte og andre former for utbytte, inklusiv reinvestert fortjeneste eller tilbakeholdt overskudd i datterselskaper og lignende i utlandet. Den siste kategorien er løpende inntektsoverføringer der mottaker ikke gir gjenytelse, for eksempel utviklingshjelp og annen bistand.

Boks 3.1. Utenriksregnskap

Utenriksregnskapet (UR) viser de økonomiske transaksjonene mellom Norge og utlandet. Driftstransaksjonene omfatter eksport og import av varer og tjenester, som sammen med inntekter og utgifter i form av blant annet renter og stønader overfor utlandet, gir resultatet på *driftsbalansen*. I tillegg registreres overføring av formue uten motytelse (kapitaloverføringer) og kjøp og salg av immateriell kapital (patenter, rettigheter etc.). Netto resultat av disse transaksjonene pluss driftsbalansen tilsvarer per definisjon Norges *nettofinansinvesteringer* overfor utlandet.

Finansregnskapet viser resultatet av langsiktige og kort-siktige fordrings- og gjeldstransaksjoner i form av lån til og fra utlandet, bankinnskudd, omsetning av norske og utenlandske verdipapirer samt endringer i Norges Banks

internasjonale reserver. Resultatet av alle transaksjonene i gjelds- og fordringsposter i en periode oppsummeres i saldo-posten nettofinansinvestering.

Statistisk sentralbyrå utarbeider også statistikk over Norges beholdning av fordringer og gjeld overfor utlandet ved utgangen av hvert år. Denne statistikken presenteres under betegnelsen Internasjonal Investeringsposisjon (IIP). Figuren nedenfor illustrerer den prinsipielle sammenhengen mellom de ulike konti i utenriksregnskapet og statistikk over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet. Beholdning av fordringer og gjeld kan endre seg enten gjennom transaksjonene eller gjennom omvurderinger på grunn av svingninger i valutakurser og pris på markedspapirer, eller regnskapsmessige opp- eller nedskrivninger.

Utenriksregnskapet og Norges beholdning av fordringer og gjeld

Utenriksregnskap			
	Eksport og import		
	+ Rente- og stønadsbalansen	← Formuesinntekt	
	= Driftsbalansen		
	+ Kapitaloverføringer mv.		
Åpningsbalanse, nettofordringer overfor utlandet (I)	= Nettofinansinvesteringer (II)	Omvurderinger mv. (III)	Avslutningsbalanse, nettofordringer overfor utlandet (IV) = (I)+(II)+(III)

Foreløpige beregninger for 2010 viser et underskudd på rente og stønadsbalansen på 19 milliarder kroner, mens underskuddet i 2009 var på 41 milliarder kroner, se tabell 3.1.

Rente- og stønadsinntektene fra utlandet var i 2010 på 182 milliarder kroner, en nedgang på 10 milliarder kroner fra året før. Dette skyldtes hovedsakelig en nedgang i renteinntektene fra utlandet. Rente- og stønadsutgiftene til utlandet gikk ned til 201 milliarder kroner, fra 232 milliarder kroner i 2009. Utbetalingene av aksjeutbytte til utlandet sank med 26 milliarder kroner, mens renteutgiftene sank med 6 milliarder kroner.

De løpende overføringene fra utlandet er foreløpig beregnet til 19 milliarder kroner, mens overføringene til utlandet er beregnet til 49 milliarder kroner. Nettooverføringer til utlandet er dermed beregnet til om lag 29 milliarder kroner.

3.2. Finanstransaksjoner og internasjonal investeringsposisjon

Finanstransaksjoner og omvurderinger

Finansregnskapet viser endringstall for fordringer og gjeld overfor utlandet fordelt på transaksjoner og omvurderinger. Omvurderinger skyldes i hovedsak endringer i valutakurser og markedspriser på verdipapirer.

Nettofinansinvesteringene overfor utlandet tilsvarer overskuddet på driftsbalansen med tillegg av netto kapitaloverføringer. I tabell 3.2 er de norske finansinvesteringene i utlandet og utlendingenes finansinvesteringer i Norge fordelt på ulike hovedkategorier med underspesifikasjoner av Statens pensjonsfond utland (SPU) som en særdeles viktig aktør. Norges netto finansinvestering overfor utlandet var på 223 milliarder

kroner i 1.-3. kvartal 2010 mot 219 milliarder kroner i samme periode i 2009.

Hovedkategoriene i finansregnskapet er direkteinvesteringer, porteføljeinvesteringer, andre investeringer og internasjonale reserver. Internasjonale reserver er kun en kategori på fordringssiden.

En direkteinvestering er en langsiktig investering med tanke på innflytelse over foretaket det er investert i. Av praktiske årsaker er grensen satt til minimum 20 prosent eierandel av aksjekapitalen i foretaket. Direkteinvesteringer er i hovedsak knyttet til ikke-finansielle foretak. Norske direkteinvesteringer i utlandet var i 1.-3. kvartal 2010 på 79 milliarder kroner, ned fra 98 milliarder kroner i samme periode i 2009.

Porteføljeinvesteringer er investeringer i verdipapirer som ikke er omfattet av direkteinvesteringer eller internasjonale reserver. Porteføljeinvesteringene er dominert av SPU. Fondets porteføljeinvesteringer var for 1.-3. kvartal 2010 på 164 milliarder kroner, fordelt på nettokjøp av aksjer på 59 milliarder kroner og obligasjoner på 105 milliarder kroner. Omslaget fra samme periode i 2009 er stort. SPU hadde da et stort nettosalg av obligasjoner på 217 milliarder kroner som ble brukt til kjøp av aksjer og nedbetaling av lån.

På gjeldssiden utgjorde utlandets investeringer i Norge 209 milliarder kroner i 1.-3. kvartal 2010. Dette innebar en stor brutto gjeldsøkning for Norge sammenlignet med samme periode året før. Tallene for 1.-3. kvartal 2009 viste en reduksjon i bruttogjelden som følge av transaksjoner på hele 436 milliarder kroner. Det var spesielt SPU som bidro til dette med reduksjon av lån i form av gjenkjøpsavtaler for verdipapirer med 284 milliarder kroner. I 2010 tok SPU igjen opp slike lån

Tabell 3.2. Finansregnskapets hovedposter. Transaksjoner i milliarder kroner

	2007	2008	2009	1.-3. kvartal 2009	1.-3. kvartal 2010
Norske investeringer i utlandet	750	708	-124	-186	495
Direkte investeringer i utlandet	80	145	162	98	79
Porteføljeinvesteringer i utlandet	389	748	37	152	236
Herav Statens pensjonsfond utland	316	733	-59	83	164
Andre finansinvesteringer i utlandet	273	-228	-201	-329	157
Herav Statens pensjonsfond utland	140	-588	-56	-140	69
Internasjonale reserver	9	43	-123	-107	23
Utenlandske investeringer i Norge	595	258	-464	-436	209
Direkte investeringer i Norge	35	59	67	14	13
Porteføljeinvesteringer i Norge	269	103	23	6	171
Andre finansinvesteringer i Norge	291	95	-553	-456	25
Herav Statens pensjonsfond utland	75	-294	-393	-284	66
Ufordelte finanstransaksjoner og statistiske avvik, netto	165	-3	-29	-31	-64
Netto finansinvestering	320	448	311	219	223
Omvurderinger, netto	-175	-164	26	120	103
Endring i Norges nettofordringer	144	284	337	338	326

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.3. Fordringer og gjeld overfor utlandet (IIP).
Milliarder kroner

	2006	2007	2008	2009
Sum Norges fordringer på utlandet	4 975	5 479	6 416	6 123
Direkteinvesteringer	742	840	1 015	1 040
Porteføljeinvesteringer	2 719	2 953	3 663	3 761
Herav Statens pensjonsfond utland	1 886	2 065	2 737	2 716
Andre investeringer	1 161	1 356	1 321	1 044
Herav Statens pensjonsfond utland	630	695	259	216
Internasjonale reserver	354	331	417	282
Sum Norges gjeld overfor utlandet	3 700	4 256	4 882	4 238
Direkteinvesteringer	611	717	830	872
Porteføljeinvesteringer	1 493	1 750	1 724	1 724
Andre investeringer	1 596	1 789	2 328	1 642
Herav Statens pensjonsfond utland	734	748	736	291
Sum nettofordringer	1 275	1 224	1 535	1 889
BNP	2 160	2 272	2 517	2 381
Netto fordringer i prosent av BNP	59	54	61	79

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

netto. En økning i utlandets samlede porteføljeinvesteringer fra 6 milliarder kroner 1.-3. kvartal 2009 til 171 milliarder kroner i samme periode i 2010 bidro også til gjeldsøkningen. Utlandets direkteinvesteringer i Norge var derimot små både i 2009 og i 2010.

Ufordelte transaksjoner og statistiske avvik var for 1.-3. kvartal 2010 på -64 milliarder kroner. Det statistiske avviket framkommer som forskjellen mellom fordelte transaksjoner i finansregnskapet og summen av driftsbalansen og kapitaloverføringer i driftsregnskapet. Denne posten er tradisjonelt plassert i finansregnskapet.

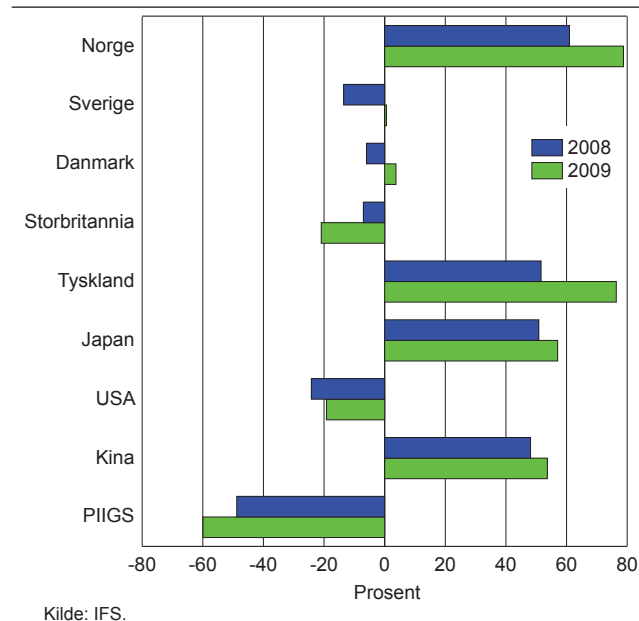
Netto omvurderinger av fordringer og gjeld overfor utlandet var i 1.-3. kvartal 2010 på 103 milliarder kroner mot 120 milliarder for samme periode i 2009. Omvurderingene skriver seg primært fra endringer i aksjekurser, spesielt i 2010.

Internasjonal investeringsposisjon

Innenfor utenriksregnskapssystemet utgjør internasjonal investeringsposisjon (IIP) det beholdningsmessige motstykket til transaksjonene og omvurderingene i finansregnskapet. IIP viser fordringer og gjeld overfor utlandet etter samme definisjoner og med samme oppdeling (bl.a. funksjonell fordeling) som finansregnskapet. IIP produseres årlig og siste publiserte tall er for utgangen av 2009.

Tabell 3.3 viser at ved utgangen av 2009 var Norges bruttofordringer på 6 123 milliarder kroner, mens bruttogjelden var på 4 238 milliarder kroner. Fordringene på utlandet gikk ned fra 6 416 milliarder kroner ved utgangen av 2008. Siden gjelden overfor utlandet sank mer enn fordringene, økte nettofordringene fra 1 535 milliarder kroner i 2008 til 1 889 milliarder kroner i

Figur 3.2. Nettofordringer overfor utlandet i prosent av BNP for utvalgte land

Kilde: IFS.

2009, eller med hele 24 prosent. Nettofordringene som andel av BNP økte fra 61 til 79 prosent.

Beholdningen av direkteinvesteringer i utlandet har økt år for år, og var ved utgangen av 2009 på 1 040 milliarder kroner. Det meste var i form av aksjekapital og annen eierkapital.

Beholdningen av porteføljeinvesteringene i utlandet økte bare svakt fra 2008 til 2009. Investeringene er sterkt påvirket av plasseringen av SPU, men også forsikringsselskaper, verdipapirfond, banker og kredittforetak har store porteføljeinvesteringer. Av de samlede porteføljefordringene ved utgangen av 2009 på 3 761 milliarder kroner utgjorde SPU's plasseringer 2 716 milliarder kroner, eller 73 prosent. Selv om verdien av SPU's porteføljefordringer er tilnærmet uendret fra 2008 til 2009, har sammensetningen med hensyn til aksjer og obligasjoner forandret seg mye. Beholdningen av aksjer økte fra 1 135 til 1 661 milliarder kroner, mens beholdningen av obligasjoner ble redusert fra 1 639 milliarder kroner til 1 092 milliarder kroner.

Beholdningen av andre investeringer i utlandet falt fra 1 321 milliarder kroner i 2008 til 1 044 milliarder kroner i 2009. Andre investeringer er en samlebetegnelse for fordringer som ikke er direkteinvesteringer, porteføljeinvesteringer eller internasjonale reserver. Det dreier seg først og fremst om lån i form av gjensalgavtaler for verdipapirer. I plasseringen av SPU brukes utlån i form av gjensalgavtaler i stor grad. Ved utgangen av 2009 utgjorde SPU's utlån av denne typen 216 milliarder kroner.

Internasjonale reserver består av Norges Banks valuta-reserver og fordringer på IMF. Ved utgangen av 2009

utgjorde de internasjonale reservene 282 milliarder kroner.

Også på gjeldssiden viser direkteinvesteringene vekst. Ved utgangen av 2009 var beholdningen av utlendingers direkteinvesteringer i Norge på 872 milliarder kroner. Her spiller annen kapital enn egenkapital, dvs. hovedsakelig lån, en større rolle enn på fordringssiden.

Utlandets beholdning av porteføljeinvesteringer i Norge var på 1 724 milliarder kroner ved utgangen av 2009, tilnærmet uendret fra 2008. Aksjekapitalen er her i stor grad knyttet til utlendingers eie av minoritetsandeler i norske ikke-finansielle foretak.

Den store nedgangen i Norges gjeld overfor utlandet fra 2008 til 2009 skyldes hovedsakelig en reduksjon i beholdningen av andre investeringer fra utlandet. Disse gikk ned fra 2 328 milliarder kroner i 2008 til 1 642 milliarder kroner i 2009. Andre investeringer på gjeldssiden består i hovedsak av innskudd og lån fra kredittinstitusjoner, dvs. andre lån enn konsernlån, obligasjonslån og andre verdipapirlån. Konsernlån inngår i direkteinvesteringer mens obligasjons- og andre verdipapirlån inngår i porteføljeinvesteringer. Viktigst for nedgangen i andre investeringer fra utlandet var den store reduksjonen i SPU's lån i form av gjenkjøpsavtaler som gikk ned fra 736 til 291 milliarder kroner. Denne type lån gir ikke uttrykk for noe reelt lånebehov, men inngår som en del av SPU's investeringsstrategi.

Norges nettofordringer i prosent av BNP økte fra 2008 til 2009, i likhet med andre land med store eksportoverskudd som Tyskland, Japan og Kina, se figur 3.2. Storbritannia har forverret sine nettofordringer som andel av BNP siden 2008. PIIGS-landene som består av Portugal, Irland, Italia, Hellas og Spania, er alle EU-land med store underskudds- og gjeldsproblemer. Sverige og Danmark som er blant våre viktigste handelspartnere, forbedret sine netto fordringer som andel av BNP noe fra 2008 til 2009. USA har redusert sin nettogjeld i prosent av BNP med 5 prosentpoeng, mens Kina har økt sine nettofordringer i prosent av BNP med 5 prosentpoeng.

3.3. Disponibel inntekt og spareraten for Norge

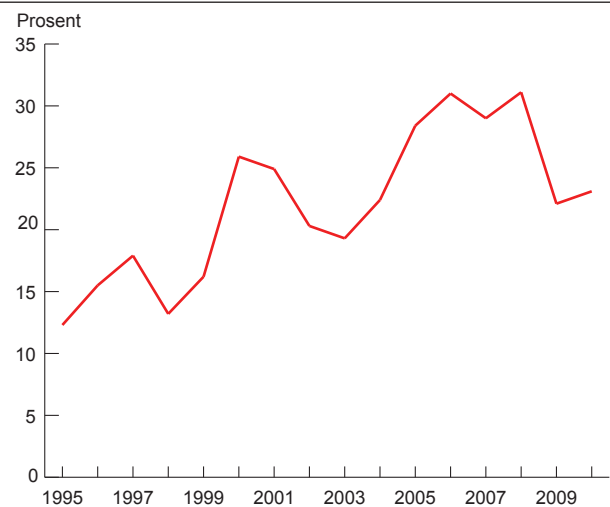
Disponibel inntekt for et land defineres som bruttonasjonalprodukt fratrukket kapitalslit (nettonasjonalprodukt), netto overføringer til utlandet i form av lønn, formueavkastning (renter, aksjeutbytte, reinvestert fortjeneste) og løpende stønader, men ikke medregnet omvurderinger av fordringer på og gjeld til utlandet som skyldes variasjoner i valutakurser og andre priser. Størrelsen er et nominelt mål på de ressursene landet har til disposisjon til konsum og sparing. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at disponibel inntekt for Norge i 2010 var 2 115,6 milliarder kroner, som svarte til 432 697 kroner per innbygger. Dette gav en vekst i disponibel inntekt på nærmere 6,4 prosent fra 2009.

Tabell 3.4. Bidrag til vekst i disponibel realinntekt fra året før for Norge. Prosent

	2007	2008	2009	2010
Disponibel realinntekt for Norge	0,8	6,4	-10,8	4,2
Vekstbidrag fra:				
Produksjonsveksti oljevirkosomhet	-1,5	-1,0	-0,4	-1,7
Produksjonsvekst ellers	4,0	0,6	-1,6	2,0
Endring i bytteforholdet:	-1,2	6,9	-8,5	2,8
Herav prisutviklingen på råolje og naturgass	-1,1	6,7	-7,8	2,0
Endring i rente- og stønadsbalansen:	-0,5	-0,2	-0,3	1,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.3. Spareraten for Norge 1995 til 2010

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ved å justere endringen i disponibel inntekt for prisstigning på varer og tjenester anvendt innenlands, får en fram endring i *disponibel realinntekt*. I 2010 viste disponibel realinntekt for Norge en vekst på om lag 4,2 prosent, mot en nedgang på 10,8 prosent året før. Bak denne oppgangen lå en generell økning i inntektene fra produksjonsvirkosomheten i Fastlands-Norge og en økning i formuesinntektene fra utlandet. Sett over en lengre periode har det vært en betydelig samlet realinntektsvekst. Fra konjunkturbunnen i 2002 har disponibel realinntekt økt med om lag 30 prosent. Gjennomsnittlig årlig realinntektsvekst de siste ti årene har vært 2,5 prosent.

Veksten i disponibel realinntekt kan splittes i bidrag fra henholdsvis innenlandsk produksjonsvekst (nettonasjonalprodukt i faste priser), endring i rente- og stønadsbalansen overfor utlandet og endring i bytteforholdet overfor utlandet. Bytteforholdet overfor utlandet er en betegnelse på forholdet mellom gjennomsnittlig eksportpris og gjennomsnittlig importpris. En prisøkning på norsk eksport som overstiger prisøkningen på produktene Norge importerer vil føre til et forbedret bytteforhold og trekker isolert sett disponibel realinntekt opp. Vekstbidragene er vist i tabell 3.4, og bidraget fra produksjonsvekst er splittet opp i vekst i henholdsvis petroleumsvirkosomheten og øvrige næringer.

Produksjonsnedgang i petroleumsvirksomheten i 2010 trakk disponibel realinntekt ned med 1,7 prosentpoeng mot -0,4 prosentpoeng i 2009, mens produksjonsutviklingen i øvrige næringer trakk opp disponibel realinntekt med 2 prosentpoeng fra -1,6 prosentpoeng i 2009. Prisutviklingen på olje og gass er særlig viktig for utviklingen i bytteforholdet overfor utlandet og sett under ett var prisen på olje og gass som årsgjennomsnitt høyere i 2010 enn i 2009. Dette bidro til veksten i disponibel realinntekt med 2 prosentpoeng i 2010, sammenlignet med et negativt bidrag på 7,8 prosentpoeng i 2009. Samlet sett bidro endringen i bytteforholdet med 2,8 prosentpoeng til veksten i disponibel realinntekt, hvorav prisutviklingen på varer og tjenester utenom olje og gass sto for 0,8 prosentpoeng. Endringen i rente- og stønadsbalansen trakk disponibel realinntekt opp med 1,1 prosentpoeng i 2010, mot en nedgang på 0,3 prosentpoeng i 2009.

Spareraten for Norge uttrykker landets totale sparing som andel av disponibel inntekt. De siste ti årene har spareraten variert fra 19-20 prosent i 2002 og 2003 til over 30 prosent i 2006 og 2008, noe som reflekterer variasjonen i oljeprisen, men også priser på andre viktige eksportvarer de siste årene. I 2009 falt spareraten til vel 22 prosent, mens den i 2010 var på 23,1 prosent. En stor del av sparingen i Norge skjer i regi av statlig forvaltning. De siste årene har statlig forvaltnings andel av sparingen gradvis økt fra å utgjøre i overkant av halvparten av total sparing i 2003 til 80 prosent i 2008. I 2009 falt imidlertid andelen til nærmere 62 prosent, hovedsakelig på grunn av nedgangen i statens inntekter fra oljevirksomheten fra toppåret 2008.